

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben házhoz hozva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Bécs tapogatózik.

A múlt héten nem hiába voltak Magyarországon az úgynevezett királygyakorlatok. A nagy manőver már lezajlott, a bécsi sajtó azonban egyre-másra manőverez ellenünk. Sőt a héten egész hadjáratot intézett a kombinációival a magyar politika ellen.

Az első szenzációja az volt a bécsieknek, hogy a fuzió már meg van. A király is hozzá járult. A magyar pártok között szent a béke s már nincs is egyéb hátra, minthogy a képviselőház egyik ülésén bejelentse valamelyik vezérpolitikus, hogy az eddig koalícióban levő pártok, pártereteiket megsemmisítve egyesültek, fuzionáltak arra a célra, hogy a közös ellenséget mentül könnyebben legyőzhessék... Ha ez igaz lett volna, akkor mi természetesebb annál, mint az, hogy a magyar politika egéről minden árnyasabb, sötétebb felhő eloszlott...

Hogyha a koalizált pártok között nem is dul a harc vagy a szeretet ölelkezése, de azt mégis tapasztalni lehetett egyes néppárti nyilatkozatokból, hogy a bécsiek alaposan tévedtek, amikor azt állították, hogy a fuzió kérdése már teljesen el van intézve.

Ausztria politikusai előszeretettel foglalkoznak a mi belügyeinkkel. Különösen a magyar választójog törvénytervezetét szeretik szellőztetni. S ebben szintén a bécsi sajtó jár legelől. Andrassy gróf belügyminiszter választójogi törvénytervezetéről annyi lehetetlen dolgot írnak össze, hogy szinte csoda számba megy, ha van egy olyan nap, amikor Bécsből nem jönnek újabb hírek arról, hogy a választójog ilyen, vagy amolyan lesz. Pedig mi tudjuk legjobban, hogy a belügyminiszter a törvénytervezet teljes komplexumát meg nem mutatta. Nem mutathatta meg pedig azért, mert nem volt készen a javaslat. Természetes, hogy a kormány tagjai nagy vonásokban ismerik a törvénytervezetet s a javaslat intencióira nézve teljesen szabad keze van a belügyminiszternek.

A bécsi sajtó azt állítja, hogy a választójog törvénytervezethez a király már előzetes jóváhagyását is megadta. Ennek mi csak örvendeni tudunk. Az azonban teljesen bizonyos, hogy a választókerületek beosztására nézve csak a szünet alatt történt a végleges döntés s ezt a belügyminiszter csak

azután fogja előterjeszteni a felségnek. A választókerületek új beosztása annyira lényeges része a törvénytervezetnek hogy magyar nemzeti szempontból egyiket a másik nélkül elképzelni sem lehet.

Az új véderőtörvényről is szól a bécsi rege, még pedig létszámemeléssel fűszerezve. Tisztán konkolyhintő, önkényes kombináció az egész. Még hozzá precíz számadatokkal tálalja fel egy bécsi kormányparti ujság. Magát a létszámemelést a két éves katonai szolgálattal véli nyélbe ütni. A létszámemelés hatvanezer főre rugna s az egész véderő-reform nyolcvan millió koronát tenne ki.

Tervezgetni mindenkinek jogában áll, csak hogy Ausztria ezt a tervezgetését Magyarország nélkül bizony végrehajtani nem tudja, de nem is szabad neki. Tehát az ilyen egyoldalú felfogás, tervezgetés teljesen hiábavaló dolog. Nyilvánvaló, sőt bizonyos, hogy itt nincs egyébről szó, mint tapogatózásról. A bécsi ujságok felderítő szolgálatot tesznek az osztrák kormánynak és a politikuskoknak.

Mi ugyan az ilyen felderítő szolgálatokat le tudjuk szállítani a saját értékére és mosolygunk az osztrák naivitás felett. Hol van az még, hogy az ujoncjutalék felemeléséről lehetne beszélni! A magyar politikában egy egész sereg fontos ügyek várnak elintézésre, semmint az új véderőtörvény megalkotására gondolni is lehetne.

A parlament megnyitása előtt tehát kivágták a bécsiek a kombinációk utolsó kártyáit is, hogy ezáltal zavarba hozzák a magyar politikai világot. A héten megnyílik a magyar országgyűlés, melynek első feladata lesz a delegációk megválasztása. Ezután újra működésbe jön a boszorkánkonyha, ahol a magyar politikát fogják főzni.

A vármegyék új beosztása.

Említettük már, hogy a fővárosi lapok hírei szerint felforgatják az országot az általános szavazati jog érdekében. A nemzeti-ségi tulerőre emelkedést ellensúlyozni akarják a vármegyék új beosztásával. Természetesen a Bácska is feldarabolódik és Szabadkából lesz önálló megye. Új idők virradnának Szabadkára minden tekintetben. A multkori hírünk kiegészítésül közöljük tehát még a következőket:

A Duna—Tisza közén Szolnok és Bács-Bodrog vármegyékből hét nagy magyar megyét alakítanak. Pest, Szolnok, Jászbe-

rény, Kecskemét, Szabadka, Zombor és Ujvidék székhelyekkel.

Bács-Bodrog megye tehát három részre lesz felosztva.

Szabadka megyéhez csatolják Pest megyéből Halast és Majsát, ide fog tartozni még Zenta és Magyarkanizsa városok. Martonos község az egész bácsalmási járás és a bajai járás keleti községei.

Zombor megye állni fog Zombor és Baja városokból, a zombori és apatini járásból, a bajai járás többi községeiből és a topolyai járás keleti községei.

Ujvidék megye alakítani fog Ujvidék városból, a zentai járás déli, a topolyai járás déli és keleti községeiből, továbbá a szabalyai, titeli, hódási, palánkai és kulai járásból.

Mi a magunk részéről megjegyezzük, hogy bármily komoly alakban jelennek is meg e hírek a fővárosban. Oly nagymérvű felforgatásokról egyelőre aligha van szó.

Miért mer minden jöttment packázni velünk, többségben levő, magyar katolikusokkal? Mert nincs erős sajtónk. Ha nincs, hát legyen! Lesz, csak lépjenek be mindnyájan a
KATH. SAJTÓEGYESÜLETBE

A Hadzsi-émlék leleplezése Topolyán.

Tegnap leplezték le méltó ünnepségek keretében Bács-topolyán a Hadzsi-émléket.

Az ünnepélyen majdnem a Bácska valamennyi községe képviselve volt. A vendégek, Topolya lakossága a kora reggeli órákban tömegesen sietett a leleplezendő szobor köré. Ott voltak: Fernbach Károly főispán, Peres dr. nyugalmazott törzsorvos, Teles Ede, a szobor készítője.

Az ünnepséget a szoborbizottság elnöke, a topolyai takarékpénztár vezérigazgatója nyitotta meg, amire Fernbach Károly főispán mondotta el magasszárnyalású beszédét, mely után a lepel lehullott.

Peres dr., a bács megyei orvosszövetség nevében beszélt, mint amely szövetségnek a megboldogult, nagyérdemű orvos egyik buzgó tagja volt. Utánna Cziráky Gábor dr., a topolyai önkéntes tűzoltók parancsnoka mondott beszédet. A megboldogult ugyanis az önkéntes tűzoltóknak diszelnöke volt. E beszéd után a leleplezett szobrot a szabadkai, kishegyési és zombori önkéntes tűzoltótestületek koszorúzták meg.

Délután 2 órakor 200 terített bankett volt, melyen felköszöntőt mondtak: Fernbach Károly főispán — a királyra, Siresics dr. közjegyző, Frank dr. ügyvéd, Volheimer dr. ügyvéd, és Koch Bernát, aki Telts Edére, a szobor alkotójára mondott felköszöntőt. A bankett esti 6 óráig tartott s kedélyes hangulatban folyt le.

Figyelmeztetjük a m. t. közönséget, hogy a

világhírű

valódi Singer

varrógépek

esakis a cégünkkel ellátott, saját fiókjainkban kaphatók minden nagyobb városban.

Határozott gyári árak heti és havi lefizetésre is. 531-5-4

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
SZABADKA,

Huspiac, Deák-u. és Teréztér sarkán.

Tisztességes képviselők
és pénzbeszedők felvételnek vidékre.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban.

Elvállalunk mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát,
betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus 533-30-6

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszerre szerint.

RABITZ - MUNKÁK.

Elvállal beton-csatornázást, betonirozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

szemben.

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkadákat, viztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia
orgona- és harmonium-gyár

PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészi kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.
Alapított 1867. évben. 245-38

Légnymatu és electro berendezések.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárcák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

célfelirat nélkül 100 darabonként 30 fillérért kaphatók a

Szabadkai Nyomda-

és

Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezetnél

IV., Rákóczi-utca 20.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen túl is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

159-95

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradájában Szabadkán.

badságolt raboknak időközönként jelentkezni kell. Dimitrievics azonban nemcsak nem jelentkezett, hanem meg is szökött, elrendelték a körözését.

— **Gyujtogató irnok.** Schetter, volt dunabölkényi községi irnok, kit iszákossága miatt elbocsátottak. Bács községben pénteken éjjel két házat felgyújtott és míg a lángtengerben állottak, kiment a vásártérre, ahol ismét két házat akart felgyújtani. Az emberek észrevették Schetter tettét és a rendőrök segítségével elfogták. A gyujtogatót az ügyészségre szállították.

— **Elsülyedt dereglye.** A Dunahid építési vállalatnak szállított Lippert Antal apatini vállalkozó egy dereglyén terméskövet. A munkások a hidpillérnél kötötték ki a dereglyét. Közben megérkezett a Pollux nevű vontató gőzös nyolc uszály hajóval. Az utolsó uszályhajó hozzá ütődött a dereglyéhez. Ez egy nagyott roppant és néhány pillanat alatt elsülyedt. A kár mintegy 600 korona. Emberéletben nem esett kár, mert a munkásoknak még jutott annyi idejük, hogy a sülyedő dereglyéről egy csónakon elmeneküljenek.

— **El sem mulatta mégis elfogyott.** Furfangos módon szedte el Irsai István radonaváci koresmárosné Urmös Ferenc pénzét, amint azt a megkárosított a csendőrségnél előadta. Urmös Ferenc, a panaszos nagyot mulatott Irsainé koresmájában. Több-ször hozatott, többször fizetett, annyit azonban még sem hozatott, mint amennyi pénze elfogyott. Kutatni kezdte, mi lehet az oka, hogy jókedvéhez mérten, aránytalanul sok pénze elfogyott. Kitiűnt így azután, hogy sokszor váltott nagy bankót, de a koresmárosné mindig kevesebb pénzt adott neki vissza, mint járt volna. Nem is a sok ivás, mint inkább a sok váltásban fogyott el Urmös Ferenc uram pénzecskeje.

Bokányi.

*Én vagyok a népek atyja —
A pártunk az édes anyja,
Van sok gyerekünk!
Mind hü, kedves, engedelmes,
Jó szüleikre pénzt keres.
Azért így rebegünk:
Szociálista istenünk!
Sok ily gyereket adj nekünk!*

A szentesített végrehajtási törvény
rendelettel együtt füzve 1 korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti **nyomtatványok**

kaphatók: **HEUMANN MÓR** könyvkereskedésében
SZABADKÁN, FÖTÉR.

Jön a kolera.

Oroszországban a legveszedelmesebb járvány a kolera szedi áldozatait. Százával halnak az oroszok fővárosában az emberek. A kolera hirtelen csakhamar befutotta az egész Európát s minden országban gyanus szemekkel kísérnek minden orosz embert. Az államok mindenütt a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tettek meg, nehogy a veszedelem készületlen találja az emberiséget. Magyarország egyike azoknak, mely leközelebről van érdekelve. A fővárosban már a legnagyobb apparattal kezdték meg a védekezési munkálatokat. A vidék még nem tett semmiféle óvintézkedést. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter most, mert az oroszországi események a legkomolyabb stádiumba jutottak, körrendeletet bocsátott ki minden vármegye törvényhatóságához.

A rendeletben Andrassy Gyula belügyminiszter meghagyja a törvényhatóságoknak hogy a köztisztaságra vonatkozó 1894. évi miniszteri körrendeletet a legszélesebb körben foganatosítsák. Az utazókat, akik, kolera gyanus helyről jöttek s öt napi hatósági

megfigyelés alatt kell tartani. Az ilyen egyénekről különös nyilvántartást kell vezetni. A községi előjáróság között prospektusokat fognak kiosztani melyben úgy az óv mint a dezinficiálásra vonatkozó intézkedések meg lesznek adva. Legjobb óvrendszer a veszedelmes betegség ellen a kevés gyümölcslevés, a föltétlen tiszta víz és a szigorú tisztaság. Szabadkára vonatkozólag a főkapitány a következő rendeletet adja majd ki:

A kolera járvány hozánk való behurcolásának elejét veendő, a rendőrfőkapitány ezúton is felhívja a szállodásokat, gyártulajdonosokat és magánosokat, hogy a hozzájuk Oroszországból, vagy ennek közvetlen szomszédságából érkező egyéneket, megérkezésük napján azonnal jelentésük be a rendőrségen, sőt az illetőket vezessék be a rendőrségre, hogy az érkezők hatósági orvos által megvizsgálhatók legyenek. Aki a rendőrség ezen rendelete ellen vét, szigoruan bünhődni fog. Intézkedett a rendőrség aziránt is, hogy az állomásra, vonattal érkező idegenek (főleg Galiciából és esetleg Orosz, avagy Oroszlelgyelországból érkező egyének) fel legyenek tartóztatva s rögtön orvosi vizsgálat alá kerüljenek. Végül felhívja a rendőrség az összes háztulajdonosokat, hogy az úrszék és személtádák tartalmát hordassák ki, az udvari folyókákat kitararítsák mésztejjel fertőtlenítsék, lakásait tisztán tartassák s az élelmiszereket, de főleg a gyümölcsféléket fogyasztásánál különösebb óvatossággal járjanak el. Az utcák és terek tisztántartását és fertőtlenítését a hatóság eszközöli.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonyosává és üdévé teszi. Nem zsíros s ennélfogva nappal is használható. **Pörszenések, bőrrpedések és bőrkilítések** ellen utóérhetetlen szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-38

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszer-tárában
KULA (Bács megye).

REGÉNY.

KLEOPATRA.

Az ismeretlen könnyedén támaszkodott egyik márvány oszlophoz; bámuló szemei most először látták e jeleneteket, mert nem bírtak semmin sem megpihenni. Huszonöt-huszonhat éves férfi volt, de szőke hajával, életpiros arcával fiatalabbnak látszott. A bajusza is szőke volt, mintegy ezüstös; vonásainak alakja kifogástalan tisztaságú, anynyira szép és tökéletes volt, hogy az első pillanatban fel sem tűnt, oly keresetten, izlésesen volt idomítva.

— Milyen szép fiu, gondolta Kleopatra akaratanul, mert a szépséget egyaránt szerette az életben és a muzeumokban.

A fiatal férfi könnyedén futotta át tekintetével a nők csoportozatát, melyben a gazdaság nem bírta elhomályosítani a szépséget; most Kleopatra tekintetével találkozott. A férfi szemei sötétek voltak és csillagok gyengéden ivelt barna szemöldökök alatt. Mikor észrevette a nőt, tekintete a meglepődés és csodálat kifejezésével meredett meg.

— Soha önhöz hasonló nőt nem láttam, beszéltek fekete szemei, oly mély tisztelettel, mely a csodálatot önkéntelen hodolattá változtatta.

— Minő gyönyörű szemek, gondolta a fiatal asszony és minő átható tekintet.

Elfordították egymástól tekinteteiket, engedelmességgel az illem parancsának, de oly mélyen behatoltak egymás valójába, a minő mélységesen évek hosszú során sem ismerik meg egymást a mindennapi életben. Tekinteteik még többször találkoztak; hasztalanul fordították el egymásról, ismét csak találkoztak valami legyőzhetetlen vonzódás következtében.

A husvéti szertartás nagyon hosszú; éjfélkor kezdődik s csak két óra felé végződik, de Neutof grófné nem unta magát. Érezte, hogy valami betört az életébe. Mi lehet ez? Nem tudta, nem is akart rá gondolni.

Mikor minden befejeződött, s bundájába takaródva várta, hogy kocsiját jelentésük, a svéd nagykövetet látta maga felé közeledni az észrevett fiatal férfival. A nagykövetet Kleopatra kiválóan becsülte.

— Rosszul választottam a helyet, szólalt meg a diplomata meghajolva, az óra is alkalmatlan, de holnapután szabadságra utazom s bünt követnék el, ha nem ajánlanám az ön jóakarátába fiatal unokaöcsémét Alsen Ulrikot.

Ulrik mélyen meghajolt.

— Csak két napja, hogy megérkezett s távollétemben elhagyatottnak érzi majd magát. Ön mindig nagyon jó volt irányomban. . . Ha merném, arra kérném, tekintse unokaöcsémét fiának.

— Ez elég, kedves báró, hogy szívesen látott vendégünk legyen, felelte Kleopatra.

A kocsi előgurult, Kleopatra fejbőlintással köszöntött, kisiklott a két kristályajtó között és eltűnt.

— Ki ez a figyelemreméltó nő, akinek bemutatott? kérde Alsen Ulrik a nagykövettől, amint amaz eltűnt.

— Neutof grófné, az udvar legszebb és legerényesebb asszonya, fiatal barátom, felelt unokabátyja.

Ulrik nem szólt többet; a követségi épületig még a száját sem nyitotta ki. Egész éjen át Kleopatra kék szeméről álmódott, melyek nem titkolt érdeklődéssel szemléltek.

— Imádom! beszéltek a fekete szemek. (A száj néma maradt, de az ajkak mosolya beszédesebb volt a szavaknál.) Imádom! Egyetlen nő vagy a világon! A többi sohasem létezett, nem létezik soha, létezni sem fog.

A fekete szemek két hete beszéltek már így, Alsennek Neutof grófnénál tett látogatásának első pillanata óta. Az illem tíz percnyi időzést enged meg oly teremben, ahol még senkit sem ismert, Ulrik egy egész órát maradt, egyszótagu szavakkal felelve Kleopatrának néhány hozzá intézett kérdésére, de annál tökéletesebben bámulva őt. Ezután valami benső hang azt suttozta, hogy nem szabad máskor ily sokáig maradnia; ezentul husz perc múlva majdnem mindig távozott, de minden nap eljött.

Kleopatra az első nap mulatott. E naiv és hallgatag imáadásban volt valami megható de komikus is, oly asszony előtt, aki hozzá volt szokva a romlott világ legkiválóbb értelmeinek átszűrt szelleméhez, akinek az alak ügyesen menti a lényegét. De még nem mult el a hét, a fiatal asszony valami különös átváltozást érzett magában; a fiatal svédnek majdnem mindennapi látogatásai szükségletévé váltak; egy nemével a türelmetlenségnek várta, s ha nem jött, az egész napja üres volt.

(Folyt. köv.)

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárolásukat eszközölik. ::

Kerületi gyűlés Szegeden.

Említettük, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara kifejezésre kívánva juttatni a kerület kereskedelmi és ipari érdekelteinek az új ipartörvény tervezettel szemben elfoglalt álláspontját, f. hó 20., 21. és 22. napjain kerületi értekezletet tart, melyre meghívta a kerület összes ipartestületeinek, kereskedelmi társulatainak és mindazon nagyobb vállalatoknak képviselőit, melyek a törvénytervezet intézkedései révén érdekeltnek vannak. Teszi ezt a kamara abból a célból, hogy a közhangulatot megállapíthassa, de azért is, mert erre a kereskedelemügyi minisztertől megbízatást is nyert.

A kerületi értekezlet előkészítési munkálatai már csaknem teljesen befejezést nyertek és a vidéki kiküldöttek bejelentése is megtörtént. E szerint a kerület 8 városának érdekelt testületein kívül mintegy 30 nagyközség iparosai és kereskedői is képviselve lesznek azonkívül, hogy Szeged nagy ipari és kereskedelmi érdekeltége már maga is tekintélyes számú résztvevőt küldött ki.

A rendkívül nagy fontosságú és nagyarányú értekezlet négy osztályba fogja tárgyalni az új ipartörvény tervezet rengeteg anyagát. Az ülések három napon keresztül szakadatlanul délelőtt is, délután is tartanak olyképp, hogy felváltva 2-2 osztály ülészik, egyik Perjassy László titkár, a másik Szabó Gyula másodtitkár előadása mellett.

A tanácskozások eredményét kedden záró ülés fogja megállapítani és ebben az osztályok közösen fogják a főbb elvi megállapodásokat véglegesen. Az értekezlet tárgyalása naplószerűen fog feljegyeztetni és a kamara további tárgyalásaihoz nyújt anyagot, de mellékelve lesz azon felterjesztéshez is, amit a kamara a törvénytervezetre adandó véleményezés során tesz.

Kik szitják a felekezeti harcot.

Ordítanak az elvtársak, szidják, becsmérlik a rendőrséget, hogy a vallásgyalázókkal alaposan elbánt az Andrassy-uton. Azt állítják, hogy ártatlan embereket kardlapozott és tartóztatott le a rendőrség. Ezeknek a szemszédett hazugságoknak csak az ülhet fel, aki saját szemével nem látta a feldühödött, neveletlen corda vallásgyalázó tüntetéseit és támadásait. Bizony az Andrassy-uton sok ártatlan ember vére folyt volna, ha a rendőrség nem lép fel erélyesen és nem szorítja vissza a szociálisták féktelenkedéseit. Ok nemcsak a vallást gyalázták, de az ártatlan emberek életére is törtek. Pedig a példabeszéd azt mondja: hitvány ember az, aki felebarátait kigunyolja. De százszor hitványabb az olyan elvetemült egyén, aki a vallást veszi a gunyolódás céltáblájául.

Mert minden ember hisz valamit, mindenkinek van hite, meggyőződése, melyet tiszteletben tart a legutolsó vályogvető cigány is.

Csak az állat nem hisz semmiben sem, az okatlan igavonó barom, melyet a természet nem ruházott fel emberi tulajdonságokkal.

Manapság azonban úgy tapasztaljuk, hogy nemcsak az állat van a műveletlenség legalsó fokán. Vannak emberi lények is, akik állatiasan élnek és gondolkodnak, akik előtt semmi se szent.

Tisztelet a nagy kivételnek, de néhány szociálista névre méltatlan alak már oly dolgokra vetemedik, hogy igazán kételkednünk kell emberi mivoltukban.

Az még megbocsátható, ha valaki tréfából vagy haragjában gunynyal fizet az őt ért támadásokra.

De az már mégse járja, hogy egy buta elvtárs a valláson akarja kitölteni a boszuját. Olvastuk, hogy Ujvidéken egy szociálista lerészegedett.

Ez sajnos megesik naponta sok ezer emberrel. Ebben tehát nincs semmi különösebb szegyen.

Nagyobb szegyen az, hogy egy ugynevezett nemzetközi szociálista alkalmat talált arra, hogy a részeg elvtárs révén üssön egyet a valláson.

Nagy lelkendezve rohant a plébániára és ijedt arccal jelentette, hogy társa haldoklik. A pap nem kételkedett a szociálista szavaiban, mert hiszen nem merete hinni, hogy akad olyan elvetemült ember, aki játékot mer üzni a vallásból.

Sietett tehát az állítólagos haldoklóhoz. Nagy volt azonban haragja, amikor a haldoklónak vélt embert friss egészségben látta felkelni a földről.

A vérig sértett pap a bíróságnál talált elégtételt, mely a gunyolódót vallás elleni kihágásért 8 napi börtönrre ítélte.

Ott aztán elég ideje volt megbánni meggondolatlan cselekedetét.

Sokkal rosszabbul járt azonban az a 2000 munkanélküli szociálista, akik Glasgowban berontottak a templomba és az ott levő hívőket megzavarták.

A rendőrség, mely neszét vette e divatos tüntetésnek, kizavarta őket a templomból s mivel szembeálltak velük, közéjük rontottak, miközben számos elvtársat összevagdaltak.

Biztosak vagyunk benne, hogy Glasgowban nem lesz több efféle tüntetés, mert ez a véres lecke elvette kedvüket a vallás gyalázástól.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 27. A szabadkai kath. Legényegylet szüreti mulatsága.

Október 4. A szabadkai löversenyegylet löversenyei.

— **A nagyfényi keresztfeltétel.** Ünnepek köreiben tették föl tegnap délután a nagyfényi templomra a keresztet. A környék lakosságán, a munkásokon, a vállalkozó iparosokon kívül megjelentek az ünnepeken Mamuzsich Félix prépost-plébános, Raich Balázs káplán, Vojnich Dezső hitoktató, Bíró Károly dr., polgármester, Bölits József dr. főjegyző, Szalay Mátyás főkapitány, Vojnich Ferenc dr., kultúr tanácsnok, Váli Gyula városi mérnök, Regényi Lajos földbirtokos és még nagyon számosan. Mamuzsich prépost végezte az egyházi szertartást. Megáldva a keresztet magyar, majd bunyevác nyelven fejtegette a kereszt világmegváltó jelentőségét. Ezután Malatinszky Jenő iparos alkalmazottja egy ács segítségével feltették a torony ormára, ahonnan hirdesse sokáig a katolicizmus dicsőségét.

— **A kelebiai bucsu.** Megszámlálhatatlan tömegben rajzolt ki Szabadka lakossága a kelebiai bucsura, ahol magyar, bunyevác litánia és szentbeszéd tartott. A hegyközség lakosai között többen Milassin Ignác kezdeményezésére elhatározták, hogy a hegyközségben kis kápolnát építenek. Délben nagy bankettje volt a hegyközségnek, melyen Mészáros Béla, Matievics István dr. és Gabrics Vince mondtak felköszöntőket. Matievics a hitközséget Gabrics Matievics elnököt, Mészáros Béla a magyar bunyevác egyetértést élte.

— **Egyházmegyei hírek.** Folyó hó 16-án tartott zsinati vizsgálatra megjelent Romich Gergely; Freck Adám Militicsre küldetett káplánnak, Koráni Elemér joghallgatót fölverték a nagyobb papnöveldebe.

— **Lemondó főgimnáziumi tanár.** Bacsó Gyula, a szabadkai főgimnázium tanára állásáról lemondott, mert egy erdélyi főgimnáziumba nevezték ki rendes tanárnak.

— **A Katolikus Népszövetség tagiletménye** harminckét oldalas, sűrűn tele nyomott füzet, most jelent meg. Tizenkét ily füzetecske maga többet megér egy koronánál, mert ennyi a katolikus népszövetség évi tagsági díja s ezért kapja ingyen a füzetet, s még erkölcsi támaszt, ügyvédel-

met bajaiban. A füzet a katolikus nagygyűlés rövid ismertetésével kezdődik, azután a végrehajtási eljárás módosításáról írja meg benne a szükséges ismertetést dr. Moldoványi Gyula. Ezután Huszár Károly írja meg a szociáldemokrácia egy évének történetét, majd dr. Kmetykó Károly ismerteti a Zsolna és vidéke szociális állapotait. Majd ismét Moldoványi Gyula dr. ír az uzsorások alkonyáról, amit azután bőséges gyakorlati tanácsok követnek az állattenyésztés terén. A közigazgatási naptár szeptember minden napjára megmondja, mi polgárok kötelessége, sőt már októberre is jelzi e kötelességeket a közigazgatási életben. Ez maga megéri a koronát. A füzetet a jogvédelmi tanácsok zárják be.

— **Árlejtés az iskola felszerelésekre.** Ma bontották fel az ujonnan felállított állami tanyai iskolák tanfelszerelésére a tanácsokhoz beérkezett ajánlatokat. A következő ajánlatok érkeztek be: Lampel Róbert (Budapest) 1946 kor. 70 fill., Szikla-Szilágyi (Budapest) 1856 kor. 46 fill., Wilhelm 1716 kor. 06 fill., Simonyi Testvérek 2064 kor. 45 fill., Heumann Mór 1934 kor. 67 fill., Mayerhof 1933 kor. 60 fillér.

— **A bajai téli kikötő.** Megirtuk már, hogy a kereskedelemügyi kormány elhatározta a Sugoviczának téli kikötővé leendő átalakítását Baján s erre nagy összeget irányoztak elő. Baja törvényhatósági bizottsága most elhatározta, miszerint kérni fogja a kereskedelemügyi minisztert, hogy a téli kikötő létesítését vegye elsősorban végzendő munkák közé. Ha Bajának ezt a kérelmet is teljesítené a kormány, akkor egyszerre nem is remélt fellendülés elé néz Bajának amugy is élénk köz-, ipari és kereskedelmi élete.

— **A Matica közgyűlése.** Az Ujvidéken székelő Matica szerb szépirodalmi társaság a napokban tartotta évi közgyűlését. A felolvasott jelentésekből kitűnik, hogy a nyolcvankét éves társaság nagy súlyt fektet arra, hogy a szellemi közösség a magyar irodalommal minél élénkebb legyen. A kiadásában megjelenő folyóiratban nagyszámú jelesebb magyar irodalmi mű szerb fordítását közli. Elnökké ismét, immár tizenharmadszor az ismert nevű szerb-magyar író, Hadzsics Antalt, alelnökké Gosztovics Pált választották meg.

— **Röntgen labororium Zomborban.** Dr. Donoszlovics Vilmos Zomborban Röntgen-laboratoriumot állított fel.

— **A zentai állomás kibővítése.** A zentai állomás szüknek bizonyult, amiért is a Bácsbodrogmegyei vasut részvénytársaság elhatározta, az állomás kibővítését. Átiratban keresi meg Zenta városát, engedje át neki ingyen a kibővítéshez szükséges területet.

— **Eljegyzés.** Bukvits József eljegyezte Csajkás Ilonkát Szabadkán.

— **Aréna Baján.** Ifj. Polgár Károly, a zombori színház igazgatója ajánlatot tett Bajának, hogy a maga költségén épít a városban arénát. Ez a második ajánlat.

— **A meglopott mosóné.** Fischer Izidorné, ugynevezett mosóüzlet tulajdonosné panaszt emelt a rendőrségnél, hoy az elmúlt két hét folyamán ismeretlen tettes ellopta két arany óráját, és két méter hosszú aranyláncát. A mosóné özv. Wolner Manóné budapesti lakosnéra gyanakszik, aki a szobanforgó két hét alatt nála, mint szoptatós dajka szolgált.

— **Tüzek.** Tegnap délután az V. körű Bányai utcában kétszer is volt tűz. Kalmár János 555. számú házában szalma, Szebenyi Márton 563. számú házában pedig egy rakás fa égett el. Tűzoltóink gyorsasága és ügyessége mindkét esetben elhárított minden nagyobb bajt.

— **Feltételes szabadságon.** A rendőri közlöny egy feltételesen szabadlábra helyezett és megszökött bácskai rabot közö. Dimitrievics Mihály Mladen 49 éves lalítyi pék emberölésért 12 évi fegyházra volt elítélve. Büntetését az illavai országos fegyházban ülte le, s ez év május 23-án feltételes szabadságot kapott. A feltételesen sza-

SZENZÁCIÓ!**Tumbász Ferenc kézműárú-kereskedő**
a „Szent Antal“-hoz (Vermes-féle ház)

felhívja a nagyérdemű vásárló közönség figyelmét mélyen leszállított áru áruira. Ugyanis több gyárossal összeköttetésbe lépve azon kellemes helyzetbe jutott, hogy egyes árukat féláron boesájthat a nagyközönség rendelkezésére.

Ezen bámulatos árleszállítás különösen a következő áruknál tapasztalható:

120 cm. széles valódi selyemgyapjú téli szövet	ezelőtt rófe 1 frt 40 kr., most 70 kr.
80 cm. széles színes flanell	ezelőtt rófe 60 kr., most 30 kr.
120 cm. széles fekete francia szövet	ezelőtt rófe 2 frt 40 kr., most 1 frt 20 kr.
140 cm. széles férfi szövet	ezelőtt rófe 2 frt 20 kr., most 1 frt 15 kr.
1 vég munkás vászon	ezelőtt volt 7 frt, most 4 frt 40 kr.
1 darab selyemkendő	ezelőtt volt 2 frt, most 1 frt 20 kr.
1 darab fekete atlasz selyemkendő	ezelőtt volt 5 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.
1 nagy téli kendő	ezelőtt volt 3 frt, most 1 frt 75 kr.
1 vég finomszálu vászon	ezelőtt volt 7 frt 50 kr., most 5 frt 50 kr.

és az itt fel nem sorolt árukat is a gyári árnál jóval olcsóbban fogja számitani.

Kéri a nagyérdemű közönség becses látogatását.

528-10-6

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban.

Elvállalunk mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát,
betük kivésését és aranyozását.**KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.**

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus

533-30-7

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye

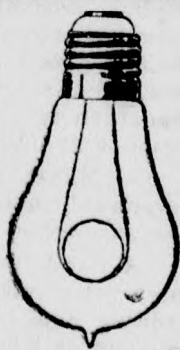
o Szabadkán, o

V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-108-35

Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári árakon.

Cipész-munkás kerestetik Bezdánba

havi 50, azaz évi 600 korona fizetéssel, állandó munkára. Nős munkás előnyben részesül.

Költőkészséghez a munkaadó 20 kor.-val járul. A nő-munka több; a munkák simák, szettek és fordítottak; különlegességek: rámás, varrott vagy francia sarok nem készül. Kívánatos lenne, ha a munkás segédkezhetnék a felsőrész készítésnél és gyengébb tűzésnél.

Munkaidő: január és februárban reggel 5 órától este 7 óráig; a többi hónapokban reggel 6 órától este 7 óráig. Vasár- és ünnepnapokon teljes munkaszünet.

A családos munkás a községben 40 koronáért már elsőrendű lakást kap.

Bővebb cím a kiadóban.

536-10-8

1954/1908. sz.

543-1-1

Pályázati hirdetmény.

Néh. br. Rudics József a Szabadka szab. kir. város területén született, a felsőbb és az ezekkel egyenrangú tanintézetek, valamint a középiskolai és az ezekkel egyenrangú tanintézetek növendékei, továbbá a polgári és elemi iskolák szegénysorsu növendékei segélyezésére többrendbeli alapítványi segélyösszeget létesítvén, ezen segélyösszegek a folyó tanévben ismét felosztás alá kerülnek.

Ezen alapítványi összegek a következők:

I.

A felső és ezekkel egyenrangú tanintézetek tanuló részére:

- 2 darab 300 koronás.
- 2 darab 200 koronás.
- 4 darab 100 koronás.

II.

A középiskolai és ezekkel egyenrangú tanintézetek tanuló részére:

- 2 darab 200 koronás.
- 4 darab 100 koronás.
- 12 darab 50 koronás.

III.

A polgári iskolák növendékei részére:

- 4 darab 40 koronás.
- 12 darab 20 koronás.

IV.

Az elemi iskolák növendékei részére:

- 30 darab 10 koronás.
- 60 darab 5 koronás.

Felhívom ennél fogva mindazon szegénysorsu tanulókat, kik ezen Rudics-féle ösztöndíj valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy eziránti pályázati kérvényeiket

- a) a vagyoni viszonyaikat,
- b) szabadkai születésüket és illetőségüket,
- c) azt, hogy elemi, polgári, közép vagy felső tanfolyamot tényleg hallgatnak is,
- d) kifogástalan erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelve folyó évi október hó 5-ig bezárólag Méltóságos Bezerédy István főispán urhoz Szabadkán nyújtásuk be.

A nem szabadkai születésű és illetőségű egyének kérvénye figyelembe nem vétetik.

Szabadkán, 1908. évi szeptember hó 9-én tartott tanácsülésből.

Dr. Biró Károly,
polgármester.**Második kiadás!**

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.**Hirdetéseket**
jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala.